

Raadsvergadering	
Volgnummer	7-2024
Onderwerp	Wijzigingen GR SZMH
Domeinvergadering	Sociaal
Programmanummer	6 Sociaal domein
Registratienummer	2024.00203
Collegevergadering	23 januari 2024
Portefeuillehouder	Wethouder Garnier
Afdeling	Beleid Sociale Zekerheid
Behandelend ambtenaar	TLM Feijen Telefoonnummer: +31 (0)6 51682239 Tim.Feijen@maastricht.nl
Bijlagen	Bijlage 1 – Raadsbesluit Bijlage 2 – Gewijzigde GR SZMH

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht – Heuvellandgemeenten (GR SZMH) is door het college geëvalueerd en dient gewijzigd te worden, Daarnaast is de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 gewijzigd, wat op een aantal punten een wijziging van de GR SZMH vereist Tegelijkertijd worden enkele onvolkomenheden in de GR SZMH meegenomen om de regeling toekomstbestendig te maken. Met het oog op de wijziging wordt de raad in de gelegenheid gesteld om, indien gewenst, een zienswijze naar voren te brengen over de voorgestelde wijzigingen van de GR SZMH,

Beslispunt

De raad besluit geen zienswijze in te dienen ten aanzien van het ontwerpbesluit van het college over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht en Heuvellandgemeenten”.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

De gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Maastricht – Heuvellandgemeenten (GR SZMH) voorziet in de samenwerking tussen de gemeenten Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul met het oog op de uitvoering van de Participatiewet en andere regelgeving inzake werk en inkomen. Deze GR SZMH dient gewijzigd te worden. De aanleiding hiervoor is gelegen in de evaluatie van deze regeling. De gemeente Eijsden – Margraten is in 2021 uitgetreden uit de GR SZMH. Daarnaast is de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 gewijzigd, wat op een aantal punten een wijziging van de GR SZMH vereist en er worden tegelijkertijd enkele onvolkomenheden in de GR SZMH meegenomen om de regeling toekomstbestendig te maken. De aanpassing van de GR is een langdurig proces en is in 2022 in gang gezet met een aanbesteding van een gespecialiseerd bureau, die ons hierin kan begeleiden. Deze aanbesteding heeft geleid tot de opdracht aan bureau Proof Adviseurs, die in de loop van 2023 van start is gegaan om in gezamenlijkheid met alle gemeenten te komen tot een wijziging van de GR SZMH.

Algemene toelichting op de wijziging van de GR SZMH

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Een aantal wijzigingen dient voor 1 juli 2024 geïmplementeerd te zijn in iedere gemeenschappelijke regeling. Het voornaamste doel van de wijziging is het verbeteren van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen. Hiervoor is een belangrijke rol weggelegd voor de raden door middel van een versterking van de kaderstellende en controlerende rol. Wijzigingen dienen voor 1 juli 2024 geïmplementeerd te zijn in iedere gemeenschappelijke regeling. In oktober 2023 zijn aan de raad een achttal ontwerp wijzigingsbesluiten toegezonden, waarbij de raad gevraagd is om een zienswijze op de wijzigingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen. Dat betrof echter geen evaluatie van de gemeenschappelijke regelingen, maar alleen de wijzigingen van de die regelingen als gevolg van de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Door de meer uitgebreide scope van wijzigingen en de samenhangende besluiten die door het college genomen zullen worden (met name de dienstverleningsovereenkomsten, de mandaatregelingen en de privacyregeling), is deze GR toen niet meegenomen, maar is gestart met een apart traject.

De gemeente Eijsden – Margraten is in 2021 uitgetreden. De gemeente stond echter nog wel vermeld in de GR SZMH. Daarnaast is de verdeelsleutel als gevolg daarvan gewijzigd; een wijziging die nog verwerkt diende te worden.

Het grote verschil met de andere GR-en, die reeds aan de orde zijn geweest in de raadsvergadering van oktober 2023 is, dat het hier gaat om een zogenoemde centrumregeling. De uitvoering van de

Participatiewet c.a. is door de deelnemende gemeenten belegd bij de gemeente Maastricht. Het college van Maastricht voert derhalve namens ("mandaat") alle andere gemeenten uit. Er is geen eigen of aparte rechtspersoon met bestuursorganen. Daardoor zijn meerdere instrumenten uit de Wgr niet van toepassing op deze GR. De begroting bijvoorbeeld voor die uitvoering is die van de gemeente Maastricht en volgt ook de planning & control-cyclus van Maastricht.

De instrumenten uit de Wgr die wel verwerkt zijn in de GR SZMH zijn:

- Evaluatie.
- De aanscherping van de uittredingsregeling: in de GR SZMH dient door de deelnemers vermeld te worden de gevolgen van de uittreding voor het vermogen van de uitredende gemeente(n) en voor de achterblijvende gemeenten.

Hoewel meerdere instrumenten uit de Wgr niet van toepassing zijn bij een centrumregeling, is wel gekeken naar de afstemming in de samenwerking tussen Maastricht en de partnergemeenten in de GR. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het actief informeren van de colleges van de deelnemende gemeenten over en weer. De archiefwetgeving gaat ook wijzigen. Reden om die bepaling toekomstbestendig aan te passen.

Wat wijzigt er precies?

In hoofdlijnen zijn de wijzigingen als gevolg van de gewijzigde Wgr als volgt. Allereerst de twee wijzigingen die direct voortvloeien uit de gewijzigde Wgr.

1. Evaluatie

De wetgever heeft bepaald dat de GR een evaluatiebepaling dient te bevatten. In de huidige GR stond die al. De evaluatie is een beleidsinstrument, dat ingezet kan worden voor de vraag of de samenwerking, dan wel de inhoud of de processen nog steeds bijdragen aan het doel en belang van de regeling. De inhoud van de evaluatie kan daarmee variëren van heel breed tot heel specifiek. Deze bepaling is, in afwijking van de andere GR-en, maar verklaarbaar vanuit de centrumregeling, aangescherpt door de evaluatie eenmaal in de vier jaar te laten plaatsvinden, waarbij de colleges gezamenlijk opdrachtgever zijn.

2. *Aanscherping van de uittredingsregeling.*

De wetswijziging verduidelijkt dat de regeling bepalingen dient in te houden omtrent de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de uittredende gemeente en de achterblijvende deelnemende gemeenten.

De uittredingsregeling is in lijn gebracht met andere reeds in de raad behandelde ontwerpwijzigingen van gemeenschappelijke regelingen. Ook hierbij geldt dat de uitgangspunten voor de uittredingsregeling zijn:

- Uittreding is mogelijk met een eenzijdig besluit van de betreffende deelnemer tot uittreding;
- Er geldt een opzegtermijn van 2 jaar, een redelijke termijn met het oog op het regelen van alle praktische gevolgen van de uittreding;
- De colleges van de centrumgemeente en de uittredende gemeente wijzen een onafhankelijk externe deskundige aan die het uittredingsplan opstelt.

De inhoud van het uittredingsplan is als volgt:

- De uittreedsom die door de uittredende deelnemer moet worden voldaan;
- De financiële, juridische, personele en organisatorische gevolgen van uittreding, en;
- Een risico-opslag van 5% voor onvoorziene kosten;
- Bij de invulling geldt als uitgangspunt. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle deelnemende gemeenten om de uittreedsom zo laag mogelijk te houden.

Daarnaast is een aantal andere wijzigingen doorgevoerd (zie hieronder 3 tot en met 8, waarvan een groot deel technisch-juridische wijzigingen zijn).

3. *Uittreding college Eijsden-Margraten.*

Met de uittreding van het college van Eijsden-Margraten is deze gemeente geen deelnemer meer en komt die ook niet terug in de kostenverdeelsleutel.

4. *Kostenverdeelsleutel*

In de GR wordt niet langer de verdeelsleutel voor structurele verdeling van de apparaatskosten opgenomen. In de huidige GR liggen de percentages vast. Deze zijn al vanaf 2015 met een vaststaande verdeelsleutel gebaseerd op uitkeringsgerechtigdendossiers. Het wijzigen van de percentages vergt een wijziging van de GR en dat is een langdurig proces. Daardoor kunnen de percentages niet voldoende fluctueren als het aantal dossiers wijzigt. Dat heeft ook tot gevolg dat de doorwerking van die wijzigingen in de begroting van de gemeente pas een paar jaar later merkbaar is. Daarom wordt ervoor gekozen wel de grondslag van de systematiek in de GR vast te leggen, maar niet de precieze percentages. Deze worden in een dienstverleningshandvest vastgelegd, waardoor realistische doorberekening van de structurele apparaatskosten op basis van het aantal dossiers per tijdvak van een of twee jaar mogelijk is en de colleges flexibeler kunnen acteren. Bij de vaststelling van verdeelsleutel wordt uitgegaan van de uitkeringsgerechtigdendossiers in het jaar t-1, dus in 2024 van het aantal dossiers in 2023. Deze wijziging geeft voor 2024 geen aanleiding voor grote verschillen in de berekening.

5. *Taken door derden*

Mogelijk is gemaakt dat voor anderen dan de deelnemers aan de regeling ook taken worden uitgevoerd, zolang die maar in lijn zijn met het doel en het belang van de regeling: het uitvoeren van regelingen op het gebied van inkomens- en bijstandsvorzieningen. U kunt daarbij denken aan de uitvoering van die regelingen die door het Rijk aan de gemeenten werd opgedragen tijdens de coronacrisis, zoals de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten en de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers en toen door SZMH werden uitgevoerd. Rechtmatige uitvoering daarvan wordt – als het zich nog een keer voordoet – door deze bepaling voor de toekomst mogelijk gemaakt. Er is op dit moment geen aanleiding om voor anderen taken uit te oefenen.

6. *Inlichtingenplicht*

De inlichtingenplicht van de centrumgemeente Maastricht naar de partnergemeenten en omgekeerd ten behoeve van een goede uitoefening van de taken, is opgenomen in de wijziging.

7. *Toevoeging onderzoek rekenkamer en accountant*

De GR SZMH is in zekere zin te zien als een verlengstuk van de uitvoering van de Participatiewet c.a. van de deelnemende gemeenten, maar dan gecentraliseerd. De gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor de uitvoering; de uitvoering gebeurt immers in mandaat. De besluiten en andere documenten zijn daarom ook nog van de betreffende gemeenten. Daardoor dient het mogelijk gemaakt te worden dat de rekenkamer van alle gemeenten inlichtingen kunnen verkrijgen ten behoeve van de uitoefening van hun taken bij de centrumgemeente. Uiteraard voor zover het de gegevens betreft van die betreffende partnergemeente waarvoor het onderzoek wordt gedaan.

8. *Archief*

De archiefbepaling is in overeenstemming gebracht met de bepalingen inzake de Archiefwet en dezelfde bepalingen in andere GR-en, die al bij de raad zijn behandeld.

9. *Bekendmaking*

De bekendmakingsbepaling is in lijn met de Wet gemeenschappelijke regelingen opgeschreven.

2. **Gewenste situatie.**

Het voor 1 juli 2024 implementeren van de wijzigingen als gevolg van de evaluatie en de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is tot stand gekomen en begeleid met medewerking van Proof Adviseurs (adviseur mr. Maarten Waleboer).

3. **Argumenten.**

Artikel 1, tweede lid, van de Wgr bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders de ontwerpen van de regelingen toezenden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Dit gebeurt niet alleen als een nieuwe gemeenschappelijke regeling wordt getroffen, maar ook als een bestaande gemeenschappelijke regeling wordt gewijzigd, hetgeen nu het geval is. Artikel 1, derde lid, van de Wgr bepaalt dat de raden van de deelnemende gemeenten bij de colleges van burgemeester en wethouders binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp hun zienswijze daarover naar voren kunnen brengen. Met de mogelijkheid om zienswijzen uit te brengen krijgen de raden een meer sturende positie bij het, in dit geval, wijzigen van een collegeregeling. Indien de raden geen zienswijze naar voren wensen te brengen, stellen zij de colleges daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte. Ook dit wordt bepaald in artikel 1, derde lid van de Wgr. Onnodige vertraging

wordt daarmee voorkomen. Het ligt niet voor de hand dat het college een concept zienswijze opstelt. Op basis van artikel 160 lid 1 onder b Gemeentewet is het college bevoegd de beslissingen van de raad voor te bereiden. In dit geval ligt deze voorbereiding – in de vorm van een geformuleerde concept zienswijze – niet voor de hand. Voor de GR SZMH geldt dat dit een zogenaamde collegeregeling is: een regeling die gewijzigd wordt door de colleges. Het voorliggende ontwerp van de regeling is daarmee conform de wens van het college. Zou het college toch een zienswijze opstellen, dan zou dit tot uitholling van de controlerende taak van de raad kunnen leiden.

4. Alternatieven.

N.v.t.

5. Financiën.

Dit voorstel heeft in principe geen financiële consequenties, omdat dit een juridische constructie betreft. De systematiek van de verdeelsleutel verandert niet, dat blijft het aantal uitkeringsgerechtigdendossiers. Wel wordt de bijdrage voor structurele kosten jaarlijks gezien door het aantal dossiers van het jaar daarvoor als uitgangspunt te nemen. Dit betekent dat de bijdrage aan die kosten jaarlijks kan fluctueren. De doorrekening hiervan vindt plaats in de nog door het college te besluiten dienstverleningshandvest en dienstverleningsovereenkomst in het tweede kwartaal. Daarnaast is het ook mogelijk werkzaamheden uit te voeren voor anderen zoals het Rijk. Daarvoor worden aparte dienstverleningsovereenkomsten gesloten, waarin de bijdrage voor het uitvoeren van die werkzaamheden wordt opgenomen.

6. Vervolg.

Met het geven van een zienswijze start het formele wijzigingsproces. In het vervolg op (na afloop van) de zienswijzeprocedure dient de gemeenteraad aan het college toestemming te verlenen om met de wijzigingen in te stemmen. De agendering voor de commissie, en de raadsbehandeling in verband met deze toestemmingsprocedure zijn voorzien in het tweede kwartaal van 2024. Daarna kan het college een definitief besluit nemen met betrekking tot de wijziging van de regelingen. Dit dient voor 1 juli 2024 te gebeuren.

7. Participatie.

De colleges van alle deelnemende gemeenten doorlopen dezelfde procedure. In dit proces hebben alle portefeuillehouders, beleidsmedewerkers juridische en financiële medewerkers van de deelnemende gemeenten geparticipeerd en ingestemd met het ontwerp van de wijzigingen van de GR. Tevens is de cliëntenraad Participatiewet betrokken in het proces.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

W.A.G. Hillenaar

Raadsvoorstel

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 23 januari 2024., Afdeling Beleid Sociale Zekerheid, no. 2024.00203

gelet op artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

BESLUIT:

Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van het ontwerpbesluit van het college over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling “Centrumregeling gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Zaken Maastricht en Heuvellandgemeenten”.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit